D·N
25/6 1951

Korea och världen

På morgonen för jämnt ett år sedan (efter koreansk tid) rycktе de nordkoreanska kommunistiska trupperna in i Sydkorea. För en gångs skull var Förenta nationerna i stånd att handla med beslutsamhet, berodende på att Ryssland vid denna tidpunkt bojkottade organisationen i anslutning till kravet på det kommunistiska Kinas inträdande. Först uppmanades Nordkorea att omedelbart inställa fientligheterna; då uppmaningen inte hörsammades anbefallades medlemsstaterna, den 27 juni, att ge Sydkorea den hjälp som behövdes för att slå tillbaka angreppet. I realiteten är viktigare var att den amerikanske presidenten redan före detta andra beslut beordrat amerikansk militär att ingripa till stöd åt den angripne.

Beslutet framstod inte som självfallet och var inte betingat av tidigare löften. Den amerikanska statsledningen fann det emellertid nödvändigt i den kollektiva säkerhetens intresse att ställa makt mot våldet, då det, som Truman framhöll, blev klart "att kommunismen passerat stadiet med underminering för att besegra omvälvingar nationer och nu kommer att tillgripa väpnad invasion och krig".

Sällan har ett krig bjudit på så stora, snabba och oförutsedda växlingar som Koreakriget. Kommunisternas angrepp var till en början så framgångsrikt att endast det sydöstra hörnet av Sydkorea kunde bevaras, och under några veckor syntes en utrymning av hela landet sannolik. I september kom motoffensiven, som på två månader drev angriparna tillbaka till den kinesiska gränsen. En ny omkastning inträdde genom att kinesiska armeer i slutet av november gick till anfall och tvingade FN-trupperna att retirera till längt in i Sydkorea. Den senaste fasen av kriget innebär att kommunisterna ånyo pressats in i Nordkorea och att en rad kinesiska motanfall krossats med väldiga förluster för angriparen. Dagens läge är oviss, men vad som skett ger dock viktiga lärdomar för framtiden.

Den kommunistiska politikens hänsynslösa brutalitet har än en gång klarlagts. Ingen kan betvivla att Ryssland var den drivande kraften bakom Nordkoreas angrepp och att det oavbrutet motsatt sig ett återställande av freden på grundval av den förut gällande ordningen. Lika klart är att Ryssland och Kina åtminstone i stort sett handlat i gemenskap och att Kina inträdde i kriget lika plötsligt och överlagt som Nordkorea börjat det. Men allt förnekas av de kommunistiska maktthavarna, även det mest uppenbara. Det påstås rent av att Sydkorea började kriget, liksom det i december 1939 påstods att Finland anfallit Ryssland, och att Kina tvungits till ingripande genom överfall från FN:s sida. Lögn i politik och lögn i krig har aldrig varit något ovanligt, men vi har här nya bevis för att de totalitära staterna presterar en total lögnaktighet, att inga löften, inga uppgivelser har någon som helst betydelse annat än som ett opium för motståndarna, ett led i den politiska tekniken.

Militärt har ofta hävdats att Koreakriget visat att flygvapnets vikt under den senaste tiden överskattats och att de traditionella vapnen bevarat sin avgörande roll. Särskilt sade man så under krigets första månader då FN-trupperna, det hela oerhört underlägsna, men med klar övervikt i flyg, pressades tillbaka. Det anlyddes till och med att erfarenheterna från andra världskriget, redan blivit föråldrade och att den militära vetenskapen borde företa en snabb reträtt till äldre positioner. Så till vida är dessa synpunkter hållbara som en del överdrivna utlandenden om flygets möjligheter dementerats. Men i stor sett måste vad som skett tvärtom tolkas som bekräftelser på att nyorienteringen inom den militära debatten varit befogad. Amerikanerna, som främst skött förswaret, har gång efter annan besegrat fierdubbelt överlägsna armeer; deras förluster är en bråkdel av nordkoreanernas och kinesernas; det är uppenbart att den väsentliga orsaken härtill är det amerikanska flygets och de nya amerikanska stridsmedlen. Och ändå har USA, av allt att döma främst av politiska skäl, inte satt in atombomben, dess ojämförligt starkaste militära instrument.

Viktigast är likväl de allmänna utrikespolitiska konsekvenser som kan dras av vad som skett. Att USA — genom en lyckosam slump i FN:s regi — bestämt ingripit till skydd för en angripen stat har stärkt de hotade demokraternas position i hela världen och medfört det första allvarliga bakslaget för de totalitära aggressionsplanerna efter det andra världskrigets slut. Oron och friktan för kommunismens angrepp består, men tillsatsen av beslutsamhet och tillförsikt har blivit större än tidigare. De väldiga amerikanska upprustningen, den ökade aktiviteten i arbetet på uppbyggande av ett försvar för Västeuropa är följder av Koreakonflikten. Kanske på effektiviserig av det svenska försvaret likaså, även om de svenska statsmakterna, stelnade i traditioner och fördomar, inte dragit de utrikespolitiska slutsatserna av läget. Den nästan vidskepliga föreställningen om den fysiska politikens träffsäkerhet har börjat vika, liksom den lika farliga och enfaldiga känslan av ofrånkomlighet i Hitlers framgångar vek vid de första tyska nederlagen.

Många demokrater i de västeuropeiska staterna har varit tveksamma inför den fasta politik som västmakterna och först USA bedrivit i Korea. Varför göra plit vapen för att skydda denna avlägsna, primitiva stat? Varför inte spara tillgångarna för att försvara oss? Det är stämningar som man känner igen. Varför bry sig om Abessinien, sades det 1935, varför bry sig om Tjeckoslovakien, sades det 1938. Varje folk finner det naturligt om andra lämnas åt sitt öde och om den mäktiga och anständiga stat som uppfattas som ett slags försyn på jorden inskrider först då detta folk självt är hotat. Så finner talrika svenskar det nästan självfallet att Ryssland fått upgulska Estland, Lettland, Polen, Ungern osv., men skulle se det som något brottsligt om Sverige på samma sätt övergavs av dem som förenar makt och god vilja.

I själva verket är den insats som USA gjort i Korea det förnos och för andra hotade mest hoppingivande efter kriget. Det har denna gång inte gått som med Abessinien 1935, Tjeckoslovakien 1938, råden av erövrade och styrande nationer efter 1945. Därför kan också vi — svenskar, norrmän, fransmän — känna större förtröstan än under de olyggliga åren av nazistisk uppsugning och expansion. Och därför borde vi bidra till internationell och egen säkerhet genom att stödja solidaritetens grundsats.

Det ryska förslaget

Med en stark skepsis har av allt att döma det förslag mottagits som på söndagen framlades av den sovjetryske FN-delegaten Malik om förhandlingar mellan de krigförande i Korea i syfte att få till stånd vapenvila längs 38:e breddgraden. Förslaget är — liksom så många tidigare ryska s. k. fredsinviter — inbakat i en rad falska påståenden beträffande orsakerna till och ansvaret för det årslånga kriget. Sedvanliga fraser om hur Sovjetunionen "konsekvent försvarat freden" fullständigar det propagandistiska intrycket; det var ju först och främst på rysk order och efter utbildning av ryska instruktörer som de nordkoreanska trupperna gick till anfall mot Sydkorea. Intrycket blir att ingenting försummats för att ge Maliks fredsvädjan en så utmanande och speciellt för USA stötande formulering som möjligt.

Samtidigt är det faktum att en vapenvila längs 38:e breddgraden nu från rysk sida betecknas som tänkbar utan tvivel av största intresse. Man erinrar sig hur Pravda för någon månad sedan utan ett ords kommentar återgav ett förslag av en amerikansk senator om vapenvila i Korea fr. o. m. den 25 juni 1951 — dvs. från årsdagen av krigsutbrottet — varvid 38:e breddgraden skulle tjäna som demarkationslinje. Senare kinesiska proklamationer om att FN-trupperna ovillkorligen måste fördrivas från hela Korea har givetvis vidarebefordrats, men inte fått några auktoritativa yttranden instämmanden. Det är också möjligt att från kinesisk sida resta nya ord och skärpande krav på ryssk materiel för att man skall kunna fortsätta kriget. De kinesiska trupperna har enligt uppgift varit synnerligen dåligt utrustade under sina senaste, misslyckade offensiver.

Anmärkningsvärd är det ryska förslagets ytterliga knapphändighet beträffande de närmare villkoren för ett vapenstillestånd. Med undantag för utlandet om 38:e breddgraden saknas varje precisering, t. ex. när det gäller vad som skall ske med de i Korea befintliga trupperna. Formosas ställning m. m. Tystnaden på dessa punkter har i vissa kretsar tytts som ett tecken på ryskt förhandlingsvilja. Det är också möjligt att man i Moskva räknar med att på detta sätt kunna skapa motsättningar inom FN-lägret — samtidigt som den kommunistiska propagandan skall driva tesen om Sovjetunionens fredsvänlighet och goda vilja.

För FN:s del har ju genom upprepade uttalanden — senast av amerikanske utrikesministern Acheson — bekräftats att man är villig till vapenvila på grundval av 38:e breddgraden. Detta var också som begärden i den första resolution om ett upphör som fattades av FN:s säkerhetsråd den 25 juni 1950, samma dag som Nordkorea slåppte lös kriget på order från Moskva.

PRESSGRANNAR

En socialdemokratisk valeger 1932 skulle betryda att partiet kunde inrätta sig för en långvarig regeringstid, skriver professor Gunnar Heckscher i högerorganet Svenskt Tidskrift. Även en borgerlig valseger innefattar emellertid mycket allvarliga problem; kanske blir den så knapp att socialdemokratin med hjälp av sin majoritet i första kammaren kan fortsätta att regera, fortsätter hr Heckscher. Eljest återstår bara två rimliga lösningar, samlingsregering och borgerlig koalition:

Starka argument tala för det första av dessa. Det måste förenas med ökad förslagsfrihet för partierna i särskilda frågor, vilket skulle lämna riksdagen något av dess förlorade betydelse. Det skulle bygga över motsättningen mellan kamrarna, som eljest måste vålla betydande svårigheter. Och det skulle ge ett synligt uttryck för den vilja till samarbete, som i grund och botten präglar hela den politiska tänkningen i vårt land, i synnerhet i så nära tider som de nuvarande. Om denna möjlighet till förening av de grebben som uppstå efter en eventuell borgerlig valseger likväl måste anses ha begränsad sannolikhet, är orsaken en enda: socialdemokraternas väntade motstånd. 1951 kan regeringsmyndet somn ha taktiskt fördel av att dela ansvaret med oppositionen, men gör det ändå inte.

Är det så troligt att partiet efter en motgång följande på skulle avstå från att ställa sig vid sidan, regeringens stora styrkor och inbäddad förfelarna av att helt slippa från ansvaret när tillvaron blir som besvärligast? Man skulle gärna önska att så vore fallet och kunde även betala priset av att låta en rad medlemmar av socialdemokratiska nästa generation få stanna vid köttgrytorna och fortsätta sin politiska skolning på statens bekostnad, fortsätter författaren:

Men det är lättare att hoppas på en sådan saneurbetsvilja än att tro på den; åtminstone i den mån det är fråga om situationen omedelbart efter valen.

En allmän borgerlig koalitionsregering skulle få att känna med stora svårigheter. Den skulle icke ha majoritet i första kammaren, knappast ens i de gemensamma voteringarna. Den måste därför räkna med allvarliga nederlag, vilka skulle förvärkliggöra av den program och knuste rentav samskilda till förnyad regeringsbrist innan valperioden nått sitt slut. Den skulle sannolikt också möta allvarliga kriser på arbetsmarknaden, skärpta genom den markerade politiska motsättningen mellan borgerlighet och arbetarrörelse.

Hr Heckscher synes se alltför pessimistiskt på samlingstankens möjligheter. Socialdemokratins motstånd mot denna tanke för närvarande kan vara en rent taktisk historia. Man hoppas säkra sin majoritet 1952 och vill då ej vara bunden av löften om samverkan. Efter ett nederlag kan det ställa sig helt annorlunda. Som en viktig faktor i ett nederlag kommer att ingå å ena sidan partiets ovilja mot samlingstanken, å andra sidan folkmajoritetens önskan om en samlingsregering. På något längre sikt är samregering, en permanent samlingsregering, den enda riktiga lösningen.

Frihet i diskussion hör oupplösligen samman med svensk styrelseform och vårt sätt att leva, skriver Svenska Dagbla et (b):

Men friheten får icke drivas därhän, att självuppfyllelsens linje på allvar presenteras som ett alternativ värt att diskutera och övervägas. Detta borde både Morgon-Tidningen och radion, som också bemärkt sig genom det Vennebergska lättsinne. Ingen anständig tidning i Sverige lämnade under nationensglansår utrymme för en propaganda, som förordade att intet motstånd skulle göras i händelse av ett ryskt anfall och ockupation söderifrån. Men i denna dagar har regeringsorganet lätit den riktning komma till tals, vars förespråkare anse att Sverige icke skall göra motstånd i händelse av ett angrepp från öster. Och denna förkunnelse har ännu icke med ett ord i sak bemötts på tidningens ledande avdelning. Det blir till bilden, att MT:s kulturmedarbetare Artur Lundkvist samtidigt kan fägna sig åt stormande bifall — i kommunistorganet Ny Dags spalter.

Krigshändelserna i Korea ger en klar belysning åt det utländet aktuella problemet om massihär kontra elithär, finner Ny Militär Tidskrift:

Det är möjligt, att kriget kommer att bli ett exempel på kvalitetens segre över kvantiteten och att detta i sin tur kan få världspolitiska följder. Skrickorn för de många ryska divisionerna kan förbytas i en förvissning om att västerlandet en dag kanske gjorde sin kvalitativa överlägsenhet prestera ett fullvärdigt försvar. Om så blir fallet, kan detta bli ett observandum för dem som sitrra sig blinda på de torra siffrorna.

Vad som hittills hållit tillbaka ryssarna har varit den amerikanska kvalitativa överlägsenheten — redan före den nuvarande upprustningen — beroende främst på inehavet av atombomben.

Folkpartiledaren protesterar mot vilseledande MT-kampanj

Det är beklagligt att inom svenska socialdemokrati en betydande rikt-ning inte inser att vårt folks motståndskraft mot diktaturverrsns propaganda försvagas genom en propaganda av typen att alla katter är nätsvarta lika grå och skillnaden av demokratisk synpunkt ringa mellan det och vist, sale folkpartiledaren Bertil Ohlin i ett tal vid avslutningen av Romoby på söndagen.

Många synade liberalism som hittills visa sig som den pålitligs företrädaren av demokratins ideal. Det är väl omdöjt att påpeka att Sveriges allmänna utrikespolitiska hållning utanför alla stormaktsblock inte i minsta mån har med denna fråga att göra, sade hr Ohlin.

Krav på lön under sjukdom

Folkpartiets ungdomsförbund beslöt vid kongressen att i förbundets program upptä kraven på lön under sjukdom och på en värdebeständig tjänstepension för alla arbetsinnatser utöver folkpensionen. I det sistnämnda avseendet diskuterades under kongressen pensionsutredningens förslag, som betecknades som en djärv idéskiss, vars praktiska utformning dock måste undergå betydande modifikationer och kanske genomgripande förändringar innan det kan läggas till grund för ett praktiskt politiskt handlande.

Till ordförande omvaldes riksdagsman Sven Wedén, Eskilstuna. Nyvalda blev fil. mag. Per Helin, Stockholm, försäkringstjänsteman Bengt Davidsson, Skövde, lantbrukare Bertil Jacobsson, Stånga, bibliotekarie Sixten Dalsjö, Trelleborg och statsinskarl Sven Modig, Östersund.

Trafikutredningen om Centralen:
Lokalstation under jorden, stora hallen för fjärrtrafik

För att öka kapaciteten vid Stockholms centralstation måste antalet spår ökas och stationshuset byggas ut, säger Stor-Stockholms trafikutredning, som överlämnat ett förslag om en första utbyggnad till järnvägsstyrelsen och stadsfullmäktige. De nya stationsanordningarna bör planeras så att de blir färdiga vid årsskiftet 1955—56, samtidigt med att tunnelbanestationen vid Vasagatan beräknas bli klar för trafik. Arbetena bör sålunda snarast igångsättas.

Stationens kapacitet kan ökas genom att två nya plattformar med fyra spår byggs i den södra delen av hangården sedan den projekterade järnvägsbron från Riddarholmen till Klara Mälarstrand byggts.

I samband härmed bör hangården byggas ut så att antalet persontågspår ökar så att ökas från fem till nio, samtidigt som den norra spärrgruppen befrias från lokaltrafiken genom att denna göres genomgående mellan förslagsvis Upplands Väsby och Södertälje centralt samt Kungsängen och Alvsjö.

Förslaget innebär vidare att stationsbyggnaden ändras. Plattformen för trafiken söder ut blir förbunden med stationshuset och med tunnelbanestationen i Vasagatan genom en underjordisk tunnel för gående, vilken utformas som en lokalstation under centralens stora hall.

I tunneln skall finnas samman trafikantinrarna från alla plattformar, och gångtrafiken bör föras vidare till gångtunnels under Vasagatan. De båda väningsplanen förbindes med trappor inne i hallen och på Centralplan. Ombyggnaden betyder att stora hallen blir nästan helt avlastad från lokaltrafikanter till förmån för fjärrtrafikerna.

I Utbyggnaden bör ske samtidigt med stadens arbeten på den nordsydliga tunnelbanan och ingå i en gemensam arbetsplan. Den bör utan uppdelning vara färdig vid årsskiftet 1955—56 då tunnelbanestationen vid Vasagatan sätts i trafik.

Vilken av att centralstationen ges ökad kapacitet understryks av utredningen med ett par siffror. Så förbinar nu cirka 75.000 förortsbor, om tio år blir detta antal tvåfgen 50 procent större, cirka 110.000.

Hemvärnet får kpist och pansarvärnsvapen

Pansarskott eller eventuellt pansargevär samt kulsprutepistoler kommer det svenska hemvärnet att utrustas med så snart det blir tillgång på dessa vapen, förklarar riksbemvärnschefen general Allgrin för Dagens Nyheter. Den nya vapenutrustningen är resultatet av ett förslag från 1945 års hemvärnskommitté och har länge stått på dagordningen utan att kunna realiseras. Man gör stora ansträngningar för en snar lösning av denna betydelsefulla fråga, men utsikterna är ju hitte sreels särskilt goda för närvarande.

Samtidigt pågår utbyggnaden av särskilda hemvärnsförband vid centrala ämbetsverk i Stockholm och vid länstyrelserna ute i landet. Dessa hemvärnsförband är uppbyggda på samma sätt som de vanliga hemvärnsförbanden, sålunda helt på frivilligbetens basis, och skall få karaktären av lokala vaktstyrkor. Genom civilförsvarsorganisationen disponerar länstyrelserna egna radiosamförbindelser, vilka gör det möjligt för landshövdingarna att i händelse av blixtanfall alltid ha förbindelse med högre myndigheter. De flesta länstyrelser har redan sina hemvärn klara, och general Allgrin betecknade den landsomfattande organisationen som "praktiskt taget klar".

DAGENS NYHETS
TEGELBACKEN, STOCKHOLM 1
Telefon 22 40 00
Telegramadress: Dagenyheter.
Postgiro 1 1516 (för annonser)
nummer 1 1617 (för prenumeration)

Chefredaktör: Herbert Tingsten.
(Träffas säkrast kl. 13.30—14.30)
Politisk huvudredaktör:
Leif Ekeberg.
Redaktionschef och ansvarig utgivare: Sten Hedman.
Dagens Nyheters Aktiebolag:
Verkst. direktör: Helge Hedborn.

PRENUMERATIONSPRISER
A-Stockholmsupplagan

	Stor-Stbms tidningsområde	Övriga landet
Månad	kr. 8.75	kr. 8.00
Kvartal	„ 26.25	„ 24.—
Halvår	„ 52.—	„ 51.50

ANNONSPRISLISTA
daterad 1/1 1951 tillhandahålles på begäran.
Dagens Nyheters tryckeri, Sthlm.

En opposition och en recension

Herr Redaktör.

I ett ledarstycke i eder tidning den 22 juni omnämns min recension i Svenska Dagbladet av Arvid Fredborgs avhandling "Storbritanniens och den ryska frågan 1918—20". Tidningen citerar med instämmande mig framförda kritiska emdömen beträffande avhandlingens disposition och brister på vetenskaplig underbyggnad av slutkapitels konklusioner. Därefter heter det: "Det verkligt anmärkningsvärda är att hr Andrén, som var fakultetsopponent när hr Fredborgs avhandling för ett par månader sedan vanligades vid Stockholms högskola, då knappast alls gav uttryck åt ovanstående, ganska tungt vägande synpunkter". Min kritik beskrivs som modest och synbarligen med perfekta ting. Tidningen frågar slutligen varför det dröjt så länge innan de invändningar jag ansett befogade offentligt kommit till uttryck.

Den första av tidningens anmärkningar är synnerligen allvarlig. Den innebär att jag vid disputationen skulle hållit tillbaka befogade och för avhandlingen graverande kritik. Er anmärkning kommer i stället att verka muddande såra en beskyllning för tjänstefel. Men anmärkningen är mig helt obegriplig. De båda skrivelser nämnda punkterna var nämligen vid disputationsakten föremål för livlig meningsutbyte mellan mig och hr Fredborg. Den enda förklaringen till tidningens mot det faktiska förhållandet framförda påstående måste vara att dess ingeman icke varit närvarande under hela min opposition. Men i så fall borde tidningen lakta större försiktighet i sina omdömen.

Edert påpekande att min opposition var mindest fattar jag däremot som en ren komplimang. I enlighet med vad Stockholms högskola förutsatt att den fakultetsopponenter bemödade jag mig nämligen om att konstruera kritik i nära med överhållsamhet i tonfall.

En opposition skall som bekant inte bara kritisera en avhandlings fel, utan även söka göra rättvisa åt dess förtjänster. De i regel icke allfför allvarliga, invändningar jag hade att framföra mot avhandlingens återgivande av källornas innehåll hade därför enligt min mening en väsentlig funktion att fylla. Ty det gäller förfaren att en en undersökning, som är den första systematiska bearbetningen av det material den bygger på, att dess värde står och faller med referatens tillförlitlighet. gÅnnärkningarna är det bedömandet av avhandlingen var därför allt annat än perifer.

Tidningens fråga varför det dröjt så länge innan mina invändningar offentligt kommit till uttryck tar jag med ro. Invändningarna framförde nämligen redan vid disputationen. Beträffande recensionen vill jag slutligen endast tillägga att den i huvudsak förelåg färdig när disputationen ägde rum och att manuskriptet levererades två dagar därefter. Men det torde vara Eder bekant att det inte är bokanmälarens sak att bedöma de redaktionella hänsyn som avgör när hans recension skall publiceras.

Danderyd den 22 juni 1951.
Med utmärkt högaktning
Nils Andrén

*

Undertecknad — som var närvarande under hela den disputation då Arvid Fredborgs avhandling vertiteradies — torde på intet sätt ha varit ensam om intrycket att docent Andréns opposition var såväl saklig som formellt fögs betydande. Det är i själva verket omöjligt för den som först bevittnat hr Andréns opposition och därefter tar del av hans recension att inte finna den senare avsevärt skarpare och mera vägande, speciellt på de två i mellanstycket berörda punkterna, vilka enligt hr Andrén under disputationen skulle ha varit "föremål för livligt meningsutbyte". Den livligheten gick i varje fall publiken förbi. Det skall medges att skillnaden mellan opposition och recension i någon mån kan bero på brister i hr Andréns muntliga framställningskonst; att det föreligger en klar skillnad vägar jag bestämt fasthålla.

Ulf Brandell

"Göken" har erkänt tre sovrumskupper

Sängkamartjuven "Göken" Andersson har nu börjat lätta sitt samvete. Vid förhör på förlagren erkände han att han gjort sovrumsinbrotten i Tureberg förra veckan. Därmed är det klart att han på måndagen kommer att begäras häktad. Det blir sedan de övriga polisdistrikten sak att höra honom om de 30-tal inbrott han misstänks för.

Annons

Alling blir dyrare, men det är billigt att låta renovera klädersna hos Specialisten "Saltsjöbadsvätten". Ring 19 02 80.

I lager hos
Skoors
Järntorget 80, Stockholm
Telefon: 22 78 00

© Tingstensamlingen Publicerad med tillåtelse av Dagens Nyheter AB.